

**DET NORSKE VIDENSKAPS-AKADEMI
ÅRSBERETNING FOR 2004**

1. ALMINNELIGE OPPLYSNINGER	2
2. STYRET	2
3. GRUPPEORDFØRERE	3
4. MEDLEMMER	3
5. MØTE-, FOREDRAGS- OG SYMPOSIEVIRKSOMHETEN	3
6. NASJONALT FORSKNINGSSAMARBEID	6
7. INTERNASJONALE SAMARBEIDSAVTALER	6
8. INTERNASJONALT FORSKNINGSSAMARBEID	7
9. STIFTELSEN SENTER FOR GRUNNFORSKNING	10
10. VISTA	11
11. ABELPRISEN	11
12. INSTITUTTET FOR SAMMENLIGNENDE KULTURFORSKNING	12
13. PUBLIKASJONER OG TRYKKSAKER	13
14. FOND OG LEGATER	13
15. UMLEIEVIRKSOMHETEN I DRAMMENSVEIEN 78	14
16. STIFTELSEN TØMTE	15
17. STIFTELSEN SØRNESSET	15
18. ADMINISTRASJON	16
19. ØKONOMI	16

1. ALMINNELIGE OPPLYSNINGER

I. Organisasjonsform

Det Norske Videnskaps-Akademi ble stiftet 1857 og er en frittstående, landsomfattende og tverrfaglig organisasjon, som i prinsippet kan omfatte alle grener innenfor vitenskap. Akademiet har til sammen 219 ordinære plasser for norske medlemmer. En plass blir ledig ved dødsfall, eller når dens innehaver har fylt 67 år. I tillegg har Akademiet 183 ordinære plasser for utenlandske medlemmer. Medlemmene er fordelt på to klasser: Den matematisk-naturvitenskapelige klasse og Den historisk-filosofiske klasse. Hver klasse er videre inndelt i faggrupper.

II. Akademiets tilholdssted

Det Norske Videnskaps-Akademi holder til i et eget hus med adresse Drammensveien 78, 0271 Oslo. Huset og tomten eies av Akademiet.

III. Personale og administrasjon

I 2004 har personalet omfattet administrativ leder Christian Roscher-Nielsen, regnskapssjef Ella Willa, konsulent Line Therese Nævestad, VISTA-koordinator og prosjektleder for Abelprisen Anna Charlotte Larsen, informasjonsrådgiver Anne-Marie Astad, forfatter av Akademiets historie Kim Gunnar Helsvig og intendant Georg Gangnæs (deltid).

IV. Arbeidsmiljø og likestilling

Det er et tilfredstillende arbeidsmiljø i Det Norske Videnskaps-Akademi. Sykefraværet er lavt og utgjorde mindre enn 0,5 % av total arbeidstid. Arbeidet som utføres i Akademiet er av den art at fysiske skader ikke lett oppstår. Det har aldri forekommet arbeidsulykker av noen art. Andelen av kvinner i administrasjonen utgjør 57 %. I styret for Akademiet var kvinneandelen 11 % i 2004.

V. Miljørapportering

Akademiets virksomhet forurensrer ikke det ytre miljøet.

2. STYRET

Styret har i 2004 bestått av følgende 9 valgte medlemmer

Presidium:

Preses: professor *Lars Walløe*

Visepreses: professor *Jan Fridthjof Bernt*

Generalsekretær: professor *Reidun Sirevåg*

Den matematisk-naturvitenskapelige klasse:

Formann: professor *Knut Fægri*

Viseformann: professor *Knut Bjørlykke*

Sekretær: professor *Tore Schweder*

Den historisk-filosofiske klasse:

Formann: professor *Ole Kristian Grimnes*

Viseformann: professor *Magnus Rindal*

Sekretær: professor *Øivind Andersen*

Desisor professor *Per Meinich*

Det er avholdt 7 styremøter i løpet av året. *Christian Roscher-Nielsen* har vært sekretær for styret og presidiet.

3. GRUPPEORDFØRERE

Den matematisk-naturvitenskapelige klasse

Gruppe 1	Ren og anvendt matematikk med statistikk: Professor Ragni Piene
Gruppe 2	Fysikk: Professor Jon Magne Leinaas
Gruppe 3	Geofysikk: Professor Jan Erik Weber
Gruppe 4	Kjemi: Professor Tyge Greibrokk (ny fra høsten 2004, etter professor Knut Fægri)
Gruppe 5	Astronomi, geodesi og geografi: Professor Egil Leer
Gruppe 6	Mineralogi og geologi: Professor Anders Elverhøi
Gruppe 7	Botanikk: Professor Inger Nordal (ny fra høsten 2004, etter professor Leif Ryvarden)
Gruppe 8	Zoologi: Professor Nils Christian Stenseth
Gruppe 9	Anatomi, antropologi og fysiologi: Professor Gunnar Nicolaysen
Gruppe 10	Medisinske vitenskaper: Professor John Kjekshus
Gruppe 11	Tekniske og praktisk-økonomiske vitenskaper: Professor Brit Salbu
Gruppe 12	Landbruksvitenskap: Professor Thor Landsverk
Gruppe 13	Cellebiologi og molekylærbiologi: Professor Olav Sand

Den historisk-filosofiske klasse

Gruppe 1	Historie: Professor Jarle Simensen
Gruppe 2	Kulturforskingsfag (herunder arkeologi, sosialantropologi, etnologi og folkeminnevitenskap): Professor Øivind Lunde
Gruppe 3	Idéfag (herunder filosofi, idéhistorie, psykologi og pedagogikk): Professor Olav Gjelsvik
Gruppe 4	Estetiske fag (herunder kunsthistorie, musikkvitenskap og teatervitenskap): Professor Owain Edwards
Gruppe 5	Litteraturvitenskap: Professor Hans Skei
Gruppe 6	Filologi og språkvitenskap I (herunder nordisk, germansk og romansk): Professor Kjell Ivar Vannebo
Gruppe 7	Filologi og språkvitenskap II (herunder samtlige andre språkfag): Professor Svein Mønnesland
Gruppe 8	Teologi og religionsvitenskap: Professor Oskar Skarsaune
Gruppe 9	Rettsvitenskap: Professor Peter Lødrup
Gruppe 10	Sosialøkonomi, sosiologi og statsvitenskap: Professor Ottar Brox

4. MEDLEMMER

H. M. Kongen er Akademiets ærespreses og H. M. Dronningen er æresmedlem av Akademiet.

Akademiet hadde ved utgangen av 2004 til sammen 809 medlemmer; 452 norske og 357 utenlandske. Av Akademiets medlemmer under 67 år er det til sammen 349; 213 av disse er norske. Det ble i 2004 meldt om at 17 av medlemmene var avgått ved døden, 9 norske og 8 utenlandske. Det er også kommet melding om utenlandske medlemmer som er avgått ved døden i tidligere år. I 2004 ble det valgt inn 41 nye medlemmer, 28 norske og 13 utenlandske.

5. MØTE-, FOREDRAGS- OG SYMPOSIEVIRKSOMHETEN

Akademiets møte- og symposieaktiviteter foregikk på tradisjonell måte i 2004. De ordinære fellesmøtene og klassemøtene har som regel vært avholdt hver tredje torsdag både i vårsemesteret og høstse-

mesteret. Det ble i 2004 i tillegg til Årsmøtet holdt 8 fellesmøter, hvorav ett i Bergen. Det ble videre holdt 3 møter i hver av de to klassene. Som det går fram av oversiktene nedenfor, ble det til sammen på disse møtene holdt 21 foredrag. I tillegg ble det holdt 12 minnetaler. Foredragene og minnetalene vil bli publisert i Akademiets årbok. Det har som vanlig vært åpen adgang for publikum til foredragene og minnetalene.

VÅRSEMESTERET

15. JANUAR FELLESMØTE

Akademiets forskerprofiler
Professor *Narve Fulsås*, Universitetet i Tromsø:
"Johan Ernst Welhaven Sars (1835 – 1917)".
Forsker *Per Solemdal*, Havforskningsinstituttet:
"Georg Ossian Sars (1837 – 1927)".

12. FEBRUAR KLASSEMØTER

Den matematisk-naturvitenskapelige klasse
Professor *Lars-Göran Nilsson*, Stockholms universitet:
"Kan gjerne lære oss något om minnet?".

Den historisk-filosofiske klasse
Professor emeritus *Hjalmar Torp*, Universitetet i Oslo:
"Mosaikkene i St. Georg-rotunden i Thessaloniki og Theodosius den stores trosedikt av 380".

11. MARS FELLESMØTE

Professor *Anders Bratholm*:
Minnetale over Johs. Andenæs.
Professor *Nils Christie*, Universitetet i Oslo:
"Straffen som problem".
Universitetslektor *Jørn Jacobsen*, Universitetet i Bergen:
"Allmennprevensjon og straff".

15. APRIL KLASSEMØTER

Den matematisk-naturvitenskapelige klasse
Professor *Gaute Einevoll*, Norges landbrukshøgskole:
"Matematisk modellering av hjernen".

Den historisk-filosofiske klasse
Førsteamanuensis *Eldbjørg Haug*, Universitetet i Bergen:
"Nye perspektiver på Stavanger-privilegiet 1093 - 1450".

3. MAI ÅRSMØTE

Professor *Ståle Dyrvik*, Universitetet i Bergen:
"Mortalitetsfallet i Norge 1750-1850".

10. JUNI FELLESMØTE

Seniorforsker *Tobias Gedde-Dahl*, Rikshospitalet:
"Genetisk kartlegging av den norske befolkning".

HØSTSEMESTERET

9. SEPTEMBER FELLESMØTE

Temamøte i tilknytning til Akademiets høstekskursjon til Haldenområdet lørdag 11. september 2004.
Professor *Håkon Glørstad*, Oldsaksamlingen, Universitetet i Oslo:
"Svinesundsutgravningene".
Professor *Roald Berg*, Høgskolen i Stavanger:
"Fredriksten festning og det nordiske statssystem".

30. SEPTEMBER KLASSEMØTE

Den matematisk-naturvitenskapelige klasse
Professor *Marianne Thoresen*, University of Bristol:
"Å holde hodet kaldt når hjertet stopper hindrer hjerneskode".

Den historisk-filosofiske klasse
Professor emeritus *Matti Klinge*, Helsingfors universitet:
"Finland og 1905".

21. OKTOBER FELLESMØTE

Professor *Jan Terje Faarlund*, Universitetet i Oslo:
"Medfødd grammatikk? Nyare teoriar om språket som mentalt organ".

4. NOVEMBER FELLESMØTE I BERGEN

Professor *Sigmund Grønmo*, Universitetet i Bergen:
"Nettverk i næringslivet".

Professor *Tore Slagsvold*, Universitetet i Oslo:
"Partnervalg og seksuell preging hos fugl".

18. NOVEMBER FELLESMØTE

Temamøte: "Personvernproblemer knyttet til kildebruk for biografier".
Professor *Otto Hageberg*, Institutt for nordistikk og litteraturvitenskap, Universitetet i Oslo.
Professor *Guri Hjeltmes*, BI, Handelshøgskolen.
Professor *Jon Bing*, Institutt for rettsinformatikk, Universitetet i Oslo.

9. DESEMBER FELLESMØTE

Direktør *Sylfest Lomheim*, Norsk språkråd:
"Om Språkrådet og nødvendigheten av normering og skriftspråk".

NANSEN MINNEFORELESNING

Ifølge tradisjonen ble det også i 2004 (11. oktober) arrangert en Fridtjof Nansen Minneforelesning. Forfatteren Tor Bomann-Larsen foreleste over emnet: *Fridtjof Nansen i 1905*. Foredraget blir trykket i Akademiets årbok for 2004.

SYMPOSIER, SEMINARER OG KONFERANSER I 2004

18. januar Humaniorahelg Ansvarlige: Forbundet Unge Forskere	16. juni Seminar: <i>Scandinavian Leadership</i> Ansvarlig: Tina Isnes
5. februar Work-shop: <i>AMASE</i> <i>Arctic Mars Analog Svalbard Expedition</i> <i>Physics of Geological Processes</i> Ansvarlig: Professor Bjørn Jamtveit	23. juni – 25. juni Seminar: <i>Truth, Norms and Agency</i> Ansvarlig: Professor Olav Gjelsvik
19. – 20. februar Seminar: <i>Bevissthet og hjerne – fra sjel til materie</i> Ansvarlig: Professor Einar Kringlen	19. august Nordisk seminar: <i>Rett, nasjon, union – Rettslige aspekter ved den norsk-svenske unio- nen og dens oppløsning (1905)</i> Ansvarlig: Professor Dag Michalsen
27. februar Estetisk seminar Ansvarlig: Professor Arne Melberg	20. august Seminar: <i>Utviklingen av psykisk helse</i> Ansvarlig: Professor Magnus Rindal
13. mars Seminar: <i>Følelser og forteljing. Kjensler og tekst</i> Ansvarlige: Professorene Bjørn Tysdahl og Leif Mæhle og direktør Einar Vannebo	1. september <i>ALOMAR Symposium on Polar Atmospheric Research</i> Ansvarlig: Professor Alv Egeland
16. – 17. april Seminar: <i>Litteraturvitenskap NÅ</i> Ansvarlig: Professor Jon Haarberg	3. – 4. september Symposium: <i>Central Research Problems in Connection with the Older Runes</i> Ansvarlig: Professor John Ole Askedal
11. mai Nasjonalt folkehelseinstitutt: Fagseminar: <i>Tvillingundersøkelsen</i> Ansvarlig: Avdelingsdirektør Per Magnus	10. september Jubileumsseminar: <i>Idéhistoriens egenart</i> Ansvarlig: Institutt for kulturstudier v/Anne Eriksen
27. – 29. mai Seminar på vegne av Senter for molekylærbio- logi og nevroforskning. Ansvarlig: Professor Jan G. Bjålie	3. – 4. oktober Internasjonal teoriforum <i>Foundations of (pre)verbal intersubjectivity in light of new findings</i> Ansvarlig: Professor Stein Bråten
5. juni Seminar: Norsk entomologisk forenings 100-års jubileum Ansvarlig: Professor Lauritz Sømme og Leif Aarvik	

SENIORTREFF

Høsten 2003 ble et forsøk med formiddagsmøter for Akademiets seniormedlemmer satt i gang. Dette ble vellykket og møter er blitt avholdt omtrent hver måned. I 2004 ble det holdt følgende foredrag på seniortreffene:

Mandag 12. januar
Professor Jarle Simensen:
Verdenshistorien i et fugleperspektiv.

Mandag 2. februar
Professor Kolbjørn Skaare: *Patriotiske penge-
stykker: Vers på sølv til nordmenns pris.*
(Norsk-dansk mynt i dansketiden)

Tirsdag 2. mars
Professor Sjur Refsdal: *Om Universet*

Tirsdag 30. mars klokken
Professor Jan Terje Faarlund:
Medfødd grammatikk?

Tirsdag 20. april
Professor Per Lønning: *Katolisisme og protes-
tantisme rundt et tusenårsskifte.*

Onsdag 19. mai
Professor Karl-Ove Moene: *Likhet for fall.*

Onsdag 13. oktober
Professor Ole Kristian Grimnes: *Den norsk-
svenske union og unionsoppløsningen i 1905.*

Mandag 22. november
Professor Svein Magnussen: *Om hukommelse
sett fra et psykologisk ståsted.*

Onsdag 8. desember
NOBELPRISER 2004
Professorene Aanund Hylland, Arne Melberg
og Olav Sand. Årets nobelpriser i økonomi,
litteratur og medisin& fysiologi.

6. NASJONALT FORSKNINGSSAMARBEID

På det nasjonale plan har Akademiet i tillegg til samarbeidet med VISTA (jf pkt. 11), hatt koordineringsansvaret for aktiviteten i en rekke ulike fagunioner, foreninger og nasjonalkomiteer.

Norsk geologiråd (NGR)
Akademiets representanter:
Professor *Knut S. Heier*
(vararepresentant: Professor *Knut Bjørlykke*)

Komiteén for geomedisinsk informasjon og forskning
Professor *Eiliv Steinnes* (leder)   Professor *Bal Ram Singh*
Dr.med. *Harald Siem* (nestleder)   Professor *Kaare Norum*
Professor *Bjørn Bølviken*   Førsteamanuensis *Trond Peder Flaten*
Professor *Espen Bjertness*   Second National Expert *Arne Flåtøyen*
Direktør *Frøydis Langmark*   Overlege *Jan O. Aaseth*
Overlege *Eva Holmsen* (sekretær)   Avd.dir. *Camilla Stoltenberg*

7. INTERNASJONALE SAMARBEIDSAVTALER

Akademiet har bilaterale samarbeidsavtaler med akademiene i Latvia, Litauen og Estland som Akademiet selv finansierer. I 2004 ble det brukt kr. 60.000 til dette formålet av Akademiets midler.

Akademiet har også egne utvekslingsavtaler med Ungarn og Frankrike. Utgiftene i forbindelse med avtalen med Det ungarske akademi betales også av Akademiets egne midler, mens utgifter i forbindelse med avtalen med det franske *Académie des Sciences, Institut de France* refunderes av

Fransk-norsk Stiftelse. På grunn av de små midlene som er til rådighet, har avtalene med Frankrike og Ungarn bare i liten grad blitt utnyttet.

Utvekslinger som har funnet sted:

Fra Latvia

Namejs Zeltin 23. juni - 27. juni 2004 til Institutt for energiteknikk, NEPAS til Thor Henning Gulbrandsen

Fra Norge til Estland

Generalsekretær *Reidun Sirevåg* og preses *Lars Walløe* til Tallin på ESF møte 16. og 17. mars 2004

Fra Estland

Peeter Oja 4.-17. oktober 2004 til Ewald Quak på SINTEF

Jaana Kalda 7.-21. oktober 2004 til Alex Hansen, NTNU

Eva Oja 22. august – 5. september 2004 til Høgskolen i Agder; Åsvald Lima

Arvo Tuvikene 29. januar - 15. februar 2004, Kjell B. Døving, Universitetet i Oslo

8. INTERNASJONALT FORSKNINGSSAMARBEID

I 2004 har Akademiet ivaretatt Norges forbindelser i omkring 40 internasjonale "non-governmental" organisasjoner, blant annet ICSU (*International Council for Science*) og UAI (*Union Académique Internationale*). Akademiet betalte i 2004 omkring kr. 370 000 i kontingenter for norsk medlemskap i internasjonale faglige organisasjoner. I samarbeid med Norges forskningsråd har Akademiet dessuten ivaretatt de norske interessene i ESF (*European Science Foundation*). I tillegg kommer en rekke koordineringsoppgaver mellom fagunioner og nasjonalkomiteer på den ene siden og de internasjonale moderorganisasjoner som ICSU på den andre siden.

I desember 2003 oppnevnte Akademiet en norsk nasjonal kontaktgruppe/komite for International Polar Year 2007/08 som er tilknyttet ICSU. Komiteen består av: Olav Eldholm, leder (geofysikk), Nalan Koc (paleoklima), Jan-Gunnar Winther (glasiologi), Cecilie Mauritzen (oseanografi), Paul Wassmann (marin økologi), Lars Folkow (økokofysiologi), Harald Loeng (oseanografi), Hanne Sagen (fjernmåling) og Grete Hovelsrud-Broda (antropologi) I 2004 har komiteen hatt 5 møter.

I.

ICSU (International Council for Science)

Akademiets representanter:

Professor Lars Walløe

Generalsekretær, professor Reidun Sirevåg

Professor Leiv K. Sydnes

A. NASJONALKOMITEER

IAU (International Astronomical Union).

Professor Oddbjørn Engvold

Professor Jan-Erik Solheim

Professor Ove Havnes

Professor Kaare Aksnes

IGU (International Geographical Union)

Professor Britt Dale

IMU (International Mathematical Union)

Professor Erling Størmer (formann)

Professor Erik Alfsen

Professor Loren Olson

Professor Audun Holme

Professor Idun Reiten

IUBMB (International Union of Biochemistry and Molecular Biology)

Etter avtale består komitéen inntil videre av styret for Norsk Biokjemisk Selskap (internasjonal delegat professor Hans Krokan) og en representant for Akademiet, professor Torgeir Flatmark.

IUBS (International Union of Biological Sciences)

Professor Dag Olav Hessen
Professor Sigbjørn Fossum

Professor Odd Halvorsen
Professor Reidun Sirevåg

IUCR (International Union of Crystallography)

Professor Berit Fjærtøft (sekretær)
Professor Jon Gjønnes
Professor Jorunn Sletten
Professor Tor Dahl

Professor Frode Mo
Professor Tor G. Strand
Professor Sigrid Furuseth

IUGG (International Union of Geodesy and Geophysics)

Dr.philos. Tom A. Blix

Professor Lars Gottschalk

IUGS (International Union of Geological Sciences)

Direktør Olav Eldholm
Professor Tore Vorren

Professor Sylvi Haldorsen
Professor Anders Elverhøi

IUHPS (International Union of History and Philosophy of Science)

Professor Nils Roll-Hansen
Professor Mikael Hård

Professor Herman Ruge Jervell
Professor Gunnar Skirbekk

IUIS (International Union of Immunological Societies)

Professor Per M. Brandtzæg (formann)
Professor Kristian Hannestad

Professor Jacob B. Natvig
Professor Roland Jonsson

IUNS (International Union of Nutritional Sciences)

Etter avtale består komitéen inntil videre av styret for Norsk Selskap for Ernæring og en representant fra Akademiet, professor Jan I. Pedersen.

IUPAB (International Union for Pure and Applied Biophysics)

Professor Erik O. Pettersen (formann)
Professor Dag Rune Olsen

Professor Bjørn Torgeir Stokke
Førsteamanuensis Unni Oxaal (kasserer)

IUPAC (International Union of Pure and Applied Chemistry)

Etter avtale består komitéen inntil videre av hovedstyret for Norsk Kjemisk Selskap og en representant for Akademiet, professor Leiv K. Sydnes.

IUPAP (International Union of Pure and Applied Physics)

Etter avtale består komitéen inntil videre av styret for Norsk Fysisk Selskap og en representant for Akademiet, professor Per Christian Hemmer (vararepresentant er professor Arne T. Skjeltp.)

IUPHAR (International Union of Pharmacology)

Etter avtale består komitéen inntil videre av styret for Norsk Selskap for Farmakologi og Toksikologi (Erik Dybing) samt Akademiets representant forskningssjef Frode Fonnum.

IUPS (International Union of Physiological Sciences)

Etter avtale består komitéen inntil videre av styret for Norsk Fysiologisk Forening og en representant for Akademiet, professor Gunnar Nicolaysen.

IUTAM (International Union of Theoretical and Applied Mechanics)

Professor Bjørn Gjevik (formann)
Professor Magne S. Espedal
Professor Enok Palm
Professor Tor Ytrehus

Professor Kristian B. Dysthe
Professor Arvid Næss
Direktør Pål Bergan

URSI (International Union of Radio Science)

Professor Dag T. Gjessing (formann)
Professor Andreas Tonning
Professor Børje Forssell
Professor Kjell Bløtekjær
Professor Asgeir Brekke

Professor Jan Trulsen
Professor Tor Brustad
Overingeniør Knut N. Stokke
Dr.techn. Jens Fr. Hjelmstad

B. ANDRE ICSU KOMITEER

COSPAR (Committee On Space Research)

SCOSTEP (Scientific Committee On Solar-Terrestrial Physics)

Medlemmene av de to komiteene er de samme:

Professor Alv Egeland (formann)
Professor Kaare Aksnes
Professor Ivar Isaksen

Professor Ola M. Johannessen
Professor Anders Johnsson
Professor E. V. Thrane
Dr. B. N. Andersen

SCOPE (Scientific Committee On Problems of The Environment)

Professor Rolf Anker Ims
Professor Eiliv Steinnes

Professor Ingvild Austad
Professor Leif Ryvarden

SCOR (Scientific Committee On Oceanic Research)

Professor Tore Vorren (formann)
Professor Dag Aksnes

Professor Peter Mosbye Haugan
Professor Otto Grahl-Nielsen

C. ANDRE ICSU-TILKNYTTETE ORGANISASJONER

INQUA (International Union For Quarternary Research)

Professor Harry John B. Birks
Professor Eiliv Larsen
Professor Jon Landvik (sekretær)

Professor Svein Indrelid
Museumslektor Jacob Møller

II.

UAI (Union Académique Internationale)

Professor Inger Moen
Professor Øivind Andersen

Sylloge Nummorum Graecorum
Professor Håkon Ingvaldsen (leder)
Professor Øivind Andersen
Professor Rasmus Brandt

Corpus Vasorum Antiquorum

Professor Rasmus Brandt (leder)
Professor Axel Seeberg
Professor Øivind Andersen

Dictionnaire De Latin Médiéval

Professor Lars Boje Mortensen (leder)
Professor Øivind Andersen
Professor Sverre Bagge
Professor Egil Kraggerud

III.

ESF (European Science Foundation)

Det Norske Videnskaps-Akademi hadde i 2004 ikke medlemmer i noen av EFS-komiteene.

IV.

ØVRIGE FAGUNIONER OG ORGANISASJONER

IAGC (International Association of Geochemistry and Cosmochemistry)
Dr.philos. Knut S. Heier (formann)
Amanuensis Brenda Jensen (sekretær)

Repertorio Delle Fonti Storiche Del Medio Evo
Professor Egil Kraggerud
Instituttjef Steinar Kjørheim.

ICIPE (International Centre of Insect Physiology and Ecology)
Professor Nils Chr. Stenseth

Thesaurus Linguae Latinae
Professor Egil Kraggerud

International Human Rights Network of Academies and Scholarly Societies
Professor Dagfinn Føllesdal
Professor Francis Sejersted
Professor Arne Haaland
Professor Lucy Smith

For øvrig bidrar Akademiet med kontingenter til følgende internasjonale fagorganisasjoner:

C IPL (Comité International Permanent des Linguistes)
IAHR (International Association for the History of Religions)
IUOAS (International Union for Oriental and Asian Studies)
IFS (International Foundation for Science)
IMA (International Mineralogical Association)
ALLEA (All European Academies)
IAP (InterAcademy Panel)

9. STIFTELSEN SENTER FOR GRUNNFORSKNING VED DET NORSKE VIDENSKAPS-AKADEMI (CAS)

(Jf egen årsmelding fra Stiftelsen)

Styremedlemmer:

Professor *Aanund Hylland*, Universitetet i Oslo (leder)
Professor *Tore O. Vorren*, Universitetet i Tromsø (nestleder), inntil 1. mars 2004
Prorektor *Gerd Bjørhovde*, Universitetet i Tromsø (nestleder) fra 1. mars 2004
Professor *Kenneth Hugdahl*, Universitetet i Bergen, gjenoppnevnt 1. november 2004
Professor *Bjørn Tysdahl*, Universitetet i Oslo, inntil 31. desember 2004
Professor *Kathrine Skretting*, NTNU, inntil 1. mars 2004
Rektor *Eivind Hiis Hauge*, NTNU i Trondheim, fra 1. mars 2004
Fylkesmann *Ann-Kristin Olsen*, Vest-Agder fylke, inntil 1. april 2004
Fylkesmann *Leif Arne Heløe*, Troms fylke, fra 1. april 2004 (tidl varamedlem)
Generalsekretær professor *Reidun Sirevåg*, observatør - DNVA

Varamedlemmer:

Professor *Ragni Piene*, Universitetet i Oslo, (for Hylland), inntil 31. mars 2004
Professor *Ivar B. Ramberg*, (for Hylland), fra 1. april 2004
Professor *Jens G. Iversen*, Universitetet i Oslo, (for Hugdahl), gjenoppnevnt 1. november 2004
Professor *Sølvi Sogner*, Universitetet i Oslo, (for Tysdahl), inntil 31. desember 2004
Professor *Hanna Mustaparta*, NTNU, (for Vorren), inntil 1. mars 2004

Professor *Erik H. Egeberg*, Universitetet i Tromsø, (for Skretting), inntil 1. mars 2004
Fylkesmann *Leif Arne Heløe*, Troms fylke, inntil, 1. april 2004
Generalsekretær *Anne Lise Ryel*, Den Norske Kreftforening (for Heløe), fra 1. april 2004
Prorektor *Rune Nielsen*, Universitetet i Bergen, (for Hauge), fra 1. mars 2004
Forskningsdirektør *Ingvild Broch*, Universitetet i Tromsø, (for Bjørhovde), fra 1. mars 2004

10. VISTA

(Jf egen årsmelding fra VISTA)

Akademiets samarbeidsavtale med Statoil (VISTA-programmet) startet i 1985. VISTA-modellen har høstet anerkjennelse nasjonalt og internasjonalt og omfatter grunnforskningsprosjekter på områder som er sentrale i oljevirksomhetssammenheng, som leting, olje- og gassforedling, økt oljeutvinning, forurensning og miljø.

Styret for VISTA i 2004:

Forskningsdirektør *Ingve R Theodorsen*
Spesialrådgiver *Dag Vareide*
Professor *Lars Walløe*
Professor *Egil Sakshaug*
Professor *Olav Eldholm*
Professor *Magne Espedal*
Professor *Leiv K. Sydnes*

Programleder *Hans Konrad Johnsen*, Statoil.

VISTA engasjerer to VISTA-professorer, en professor og en professor II. Trond H. Torsvik er geofysiker og arbeider med paleomagnetisme og stortektonikk, han sluttet som VISTA-professor 31. juli 2004. Fra 1. oktober 2004 startet professor Ivar A. Aavatsmark som VISTA-professor. Aavatsmark er knyttet til *Centre for Integrated Petroleum Research (CIPR)* ved Universitetet i Bergen. Professor og nobelprisvinner Ivar Giæver er professor II i fysikk og arbeider på en rekke fagområder. Hans engasjement som professor II er forlenget til ut 2004.

Gjennom VISTA er Akademiet gjennom sine medlemmer med på å identifisere relevante grunnforskningsmiljøer samtidig som det deltar i den overordnede faglige styringen. Akademiet har arbeidsgiveransvar og forestår regnskap, regnskapskontroll, lønnsutbetaling og forsikring for VISTA-tilknyttet personale, herunder omkring 25 stipendiater. Akademiets sekretariat bidrar med administrativ assistanse og koordinerer VISTA-programmet.

11. ABELPRISEN

(Se egen årsberetning.)

Det Norske Videnskaps-Akademi har ansvaret for utdelingen av Abelprisen, og forvaltningen av avkastningen av Niels Henrik Abels Minnefond. Et eget styret for Abelprisen er oppnevnt av Akademiet. Abelstyret har hatt 3 møter i løpet av 2004. Akademiets styre har også oppnevnt Abelkomiteen, en internasjonal komité av matematikere som skal foreslå prisvinnere.

Styret for Niels Henrik Abels Minnefond:

Professor *Jens Erik Fenstad*, matematisk institutt, Universitetet i Oslo.
Foreslått av Det Norske Videnskaps-Akademi (leder til 30. juni 2004)
Professor *Ragnar Winther*, Center of Mathematics for Applications, Universitetet i Oslo.
Foreslått av Det Norske Videnskaps-Akademi (leder fra 1. juli 2004)
Førsteamanuensis *Arne B. Sletsjøe*, matematisk institutt, Universitetet i Oslo.

Foreslått av Universitetet i Oslo (nestleder)
Administrerende direktør *Elisabeth Grieg*, Grieg International.
Foreslått av Det Norske Videnskaps-Akademi
Rektor, professor *Eivind Hiis Hauge*, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet.
Foreslått av Universitets- og høyskolerådet
Professor *Idun Reiten*, Institutt for matematiske fag, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet.
Foreslått av Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab
Professor *Reidun Sirevåg* (observatør i styret). Generalsekretær, Det Norske Videnskaps-Akademi

Abelkomiteen:

Professor *Erling Størmer*, matematisk institutt, Universitetet i Oslo, leder
Professor *John Macleod Ball*, Mathematical Institute, University of Oxford (til 30. juni 2004)
Professor *Ingrid Daubechies*, Princeton University (fra 1. juli 2004).
Professor *David Mumford*, Division of Applied Mathematics, Brown University, Rhode Island, USA,
(til 30. juni 2004)
Professor *László Lovász*, Department of Computer Science, Eötvös Loránd University, Budapest
fra 1. juli 2004)
Professor *Jacob Palis*, Instituto Nacional de Matemática Pura e Aplicada, Rio de Janeiro, Brasil
(til 30. juni 2004)
Professor *Gilbert Strang*, Massachusetts Institute of Technology, USA

Abelprisen for 2004 ble tildelt professor Sir Michael Francis Atiyah, University of Edinburgh og professor Isadore M. Singer, Massachusetts Institute of Technology:

"for å ha oppdaget og bevist indeksteoremet, som knytter topologi, geometri og analyse til hverandre, og den fremtredende rolle de har hatt når det gjelder å bygge nye broer mellom matematikk og teoretisk fysikk."

12. INSTITUTTET FOR SAMMENLIGNENDE KULTURFORSKNING (ISKF)

Instituttet for sammenlignende kulturforskning er en frittstående forskningsinstitusjon som støtter forskning innen fagfeltene sammenlignende språkforskning, sammenlignende folkeminneforskning, sammenlignende religionsforskning, etnologi, sammenlignende arkeologi og sammenlignende (etnografisk) samfunnsforskning. Instituttet ledes av et styre hvorav tre medlemmer er oppnevnt av Det Norske Videnskaps-Akademi og de øvrige fire av landets fire universiteter. Instituttets formann er professor Per Kværne, Universitetet i Oslo.

Akademiets medlemmer av styret for Instituttet for sammenlignende kulturforskning:
Oppnevningssperioden er 1. januar 2001 til 31. desember 2003

Styremedlemmer:

Professor *Per Kværne* (formann)
Professor *Svein Mønnesland*
Professor *Aud Talle*

Varamedlemmer:

Professor *Arne B. Johansen*
Professor *John Ole Askedal*
Professor *Arne Skjølvold*/
professor *Hans M. Barstad* fra desember 2004

13. PUBLIKASJONER OG TRYKKSAKER

Årboken for 2003 forelå i februar 2005, og arbeidet med årbøkene er nå à jour.

Akademiet utgav i 2004 særtrykket *Forskningsledelse og faglig frihet*. Det Norske Videnskaps-Akademi 2004. Dette ble laget etter en henvendelse fra Forskningsavdelingen i Utdannings- og forskningsdepartementet.

Det ble i 2004 ikke publisert noe i I. Mat.-Naturv. Klasse Skrifter og avhandlinger.
Det ble i 2004 ikke publisert noe i II. Hist.-Filos. Klasse. Skrifter og avhandlinger.

Akademiet utgir i samarbeid med Kungl. Vetenskapsakademien tidsskriftet *Zoologica Scripta*, og i samarbeid med de nordiske akademiene og de fysiske selskapene i Norden *Physica Scripta*.
Norske medlemmer av styret for *Zoologica Scripta*: Professor *Lauritz Sømme* og administrativ leder *Christian Roscher-Nielsen*. Generalsekretær *Reidun Sirevåg* er varamedlem (ex officio).

Norsk medlem av styret for *Physica Scripta* (oppnevnt i fellesskap av Akademiets styre og Norsk Fysisk Selskap): Professor *Tore Amundsen*

Møteprogrammene (ett for hvert halvår) er trykket i 1500 eksemplarer og er i tillegg til samtlige medlemmer sendt til en rekke institusjoner og tidsskrifter/aviser.

Akademiet har for perioden 1. 1. 2004 - 31. 12. 2008 oppnevnt professor *Hans-Olav Enger* som redaktør for *Norsk Lingvistisk Tidsskrift*.

Akademiets medlem av den norske kontaktgruppe for Kungl. Vetenskapsakademien miljøverntidsskrift AMBIO: Professor *Hans Martin Seip*

Akademiet vedtok i 2003 å nedsette en egen bokkomité for skrivingen av Akademiets historie som skal utgis i tilknytning til Akademiets 150-årsjubileum i 2007. Bokkomiteen består av professor *Inger Moen*, professor *Lars Walløe*, professor *Ole Kristian Grimnes* og professor *Sjur Refsdal*. Historikeren *Kim Gunnar Helsvig* er engasjert til å skrive Akademiets historie.

14. FOND OG LEGATER

Nansenfondet og de dermed forbundne fond (Det vises til egen årsmelding for Nansenfondet).

I tillegg til Nansenfondet administrerer Akademiet følgende 13 fond/legater/stiftelser med særformål.

Jul Lågs Fond for videnskapshistorisk forskning

Det Norske Videnskaps-Akademis fond for geomedisin

Det Norske Videnskaps-Akademis aktivitetsfond

Hans Benneches Fond

Hans Benneches stipend

N. A. Stangs legat

Kristiania kommunes fond

Professor Einar og hustru Ebba Langfeldts fond

Alette og Kristian Schreiners fond

Låg og M. Holtans fond for ernæringsforskning

Birgitte Christine Paus Johnsen og dr.philos. statsstipendiat Arne Odd Johnsens legat

Steffi og Lars Fylkesakers stiftelse

Jytte Jensens legat

Disse 13 fondene hadde ved årsskiftet 2004/05 en samlet kapital på rundt 31 mill. kr. Statsautorisert revisorer Morten Hurum og revisor Trond Syversen, Nitschke A/S, har i 2004 revidert alle Akademiets regnskaper, inklusiv fond administrert av Akademiet.

Medlemmer av styret for *Aktivitetsfondet*: Akademiets styre, og som representant godkjent av Utdannings- og forskningsdepartementet: professor dr.med. Astrid Nøklebye Heiberg.

Medlemmer av styret for *Jul Lågs fond for vitenskapshistorisk forskning*: Professor Dagfinn Føllesdal (varamedlem professor Nils Roll-Hansen), Dr.scient. Marit Låg, professor Gudmund Sandvik (varamedlem: Professor Kolbjørn Skaare), professor Anton Skulberg (varamedlem: Professor Olav Sandvik).

Medlemmer av styret for *Ingrid Låg og Marit Holtans fond for ernæringsforskning*
Professor Kaare Norum (varamedlem dr.scient. Marit Låg) og Anton Skulberg (varamedlem professor Olav Sandvik)

Medlemmer av styret for *Fond for geomedisin*:

Medlemmer	Varamedlemmer
Professor <i>Eiliv Steinnes</i> (leder)	Professor <i>Bal Ram Singh</i>
Dr.med. <i>Harald Siem</i> (nestleder)	Professor <i>Kaare Norum</i>
Professor <i>Bjørn Bølviken</i>	Førsteamanuensis <i>Trond Peder Flaten</i>
Professor <i>Espen Bjertness</i>	Second National Expert <i>Arne Flåtøyen</i>
Direktør <i>Frøydis Langmark</i>	Overlege <i>Jan O. Aaseth</i>
Overlege <i>Eva Holmsen</i> (sekretær)	Avd.dir. <i>Camilla Stoltenberg</i>

Akademiets representant i *Roald Amundsens minnefond*: professor Lauritz Sømme (varamedlem professor Tore Slagsvold).

Akademiets representant i komitéen for utdeling av *Doblougprisen*: Professor Per Thomas Andersen ble oppnevnt som Akademiets medlem fra 1. november 2002 - 2006

Akademiets administrative leder Christian Roscher-Nielsen var fondenes forretningsfører.

15. UTLEIEVIRKSOMHETEN I DRAMMENSVEIEN 78

Utleievirksomheten i Drammensveien 78 omfatter utleie av de ombygde kjeller- og loftslokaler til Senter for grunnforskning samt utleie av to rom i kjelleretasjen til Instituttet for sammenlignende kulturforskning. Disse forhold er regulert i faste og langsiktige leieavtaler.

Annen etasje i sidebygningen (*Stallen*), blir leid ut til Martin Schøyen og første etasje til advokat Arve Johnsen.

I tillegg omfatter utleievirksomheten den løpende utleien av 2. etasje i Akademiet, biblioteket og foredragssalen i 1. etasje.

Akademiets sekretariat har siden 1990 selv stått for utleievirksomheten i Drammensveien 78. Dette bidrar til å dekke utgiftene til vedlikehold av huset. Innbefattet Akademiets faste møter og foredrag er det i 2004 avviklet rundt 120 arrangementer av vitenskapelig og kulturell karakter med til sammen omkring 6000 deltakere. Lokalene stilles i hovedsak så rimelig til disposisjon at denne indirekte støtten til vitenskapelige og kulturelle arrangementer på årsbasis er betydelig.

16. STIFTELSEN TØMTE

Årsrapport 2004

Styret for stiftelsen Tømte består av:

Professor *Leif Ryvarden*, formann

Professor *Thor Falkanger*

Professor *Marit Werenskiold*

Gårdbruker *Ole Vollaug*

Seniorarkitekt *Bent Aaby* (oppnevnt av Universitetet i Oslo)

Det har vært avholdt to styremøter i 2004, et i Akademiets hus på Drammensveien og et på Tømte. I forbindelse med styremøtet på Tømte ble det foretatt en grundig befaring av alle husene på gården sammen med tømmermester Widar Kristiansen. På grunnlag av befaringen ble det utarbeidet et notat over nødvendige vedlikeholdsarbeider. De mest nødvendige reparasjoner er utført så som tetting av taket på driftsbygningen. Stedet er nå fraflyttet og etter renovering av våningshuset vil dette bli avvertet for utleie. Jordveien vil bli utleid enten i forbindelse med ny leieboer i våningshuset eller separat til interesserte i Nannestad.

Det ble arrangert en dugnad på Tømte på forsommeren 2004 for å fjerne en del skrot som dels har ligget lenge og som dels er blitt liggende igjen etter Kai Rosenlund. Sørgården ble pusset opp både utvendig og innvendig våren 2004, og er nå utleid til Torill og Per Kopperud.

Fortsatt drift

Forutsetningen om fortsatt drift er til stede, og årsregnskapet for 2004 er satt opp under denne forutsetning.

Arbeidsmiljø og likestilling

Det er ikke ansatte i fast stilling i stiftelsen. I styret er kvinneandelen 20%.

Ytre miljø

Stiftelsen har ingen drift som påvirker det ytre miljø i noen utstrekning.

Leif Ryvarden

Formann

17. STIFTELSEN SØRNESSET

Årsrapport 2004 for Stiftelsen Sørneset

Styret for stiftelsen Sørneset:

Professor *Hans M. Barstad*, formann

Professor *Arne Haaland*, Universitetet i Oslo

Professor *Per Kværne*, Universitetet i Oslo

Gårdbruker *Ola Nettet*

Gårdbruker *Ole Sollien*

Sørneset gård er en privat stiftelse med eget styre. Eiendommen ligger ved Atnasjøen i østre del av Rondane. Stedet benyttes til å holde mindre seminarer og til rekreasjon.

Sørneset hadde i 2004 ca. 450 overnattinger mot 500 i 2003. Liv og Ola Nettet på Nordneset har tilsyn med eiendommen, tar i mot gjester og står for renholdet. Sørneset er helt avhengig av deres tjenester for å kunne drives på den måten som praktiseres i dag.

NINA benytter regelmessig Sørnesset som base i sitt overvåkningsprogram av Atnasjøen.

Forpakterboligen leies ut på åremål (fra 1. juli 2001) til Aud og Arne Erik Amundsen.

Det har vært avholdt to malerkurs i 2004.

Det årlige styremøtet ble holdt på Sørnesset den 25. – 27. juni. Blant de sakene som ble tatt opp, var en gjennomgang av Sørnessets veirettigheter. Det er viktig å bringe klarhet i disse forholdene så snart som mulig. Et annet punkt er stiftelsens økonomi. Det er dessverre et stadig tilbakevendende problem at Sørnesset sliter økonomisk

Fortsatt drift

Forutsetningen om fortsatt drift er til stede, og årsregnskapet for 2004 er satt opp under denne forutsetning.

Arbeidsmiljø og likestilling

Det er ikke ansatte på fast tid i stiftelsen. I styret er kvinneandelen 0%.

Ytre miljø

Stiftelsen har ingen drift som påvirker ytre miljø i noen utstrekning.

Hans M. Barstad

Styreleder

18. ADMINISTRASJON

Administrativ leder Christian Roscher-Nielsen (2001)

Regnskapssjef Ella Willa (1986)

Konsulent Line Therese Nævestad (1997)

VISTA-koordinator og prosjektleder for Abelprisen Anna Charlotte Larsen (januar 2003)

Informasjonsrådgiver Anne-Marie Astad (januar 2004)

Forfatter av Akademiets historie, Kim Gunnar Helsvig (oktober 2003)

Intendant Georg Gangnæs (2001)

Administrativ leder *Christian Roscher-Nielsen* er sekretær på møtene i Akademiets styre og presidium.

19. ØKONOMI

I. Inntekter

Akademiets viktigste inntektskilder har i 2004 vært tilskudd fra Utdannings- og forskningsdepartementet (UFD), VISTA-programmet med Statoil, Abelfondet, Nansenfondet og de dermed forbundne fond og egne finans- og leieinntekter. Bevilgningen fra UFD utgjorde i 2004 kr. 2 365 000. Akademiet mottok, etter søknad, kr. 480 000 fra organisasjonen *Fritt Ord* for å oppgradere foredragssalen i 2. etasje.

II. Utgifter

De største utgiftspostene er faglig/vitenskapelig virksomhet, herunder fagsymposier, internasjonale fagkontingenter og bilaterale avtaler, drift av huset på Drammensveien, samt personal- og administrasjonsutgifter. Til tross for at Akademiet er gjeldfritt setter likevel økonomien klare begrensninger for virksomheten. Årsresultatet for 2004 viser et overskudd på kr. 7 449,-.

III. Fortsatt drift

Regnskapet er oppsatt under forutsetning om fortsatt drift.

IV. Regnskap

Se neste side